

ЕНЕРГИЈА

КОЛУБАРА

број 22 // август 2019.

ISSN 2560-5143

„Врели“ послови
усред лета

■ // Фото: М. Цвијетичић

■ Производња угља на колубарским коповима и костолачком „Дрмну“ у другом кварталу је за 4,9 одсто већа него у другом кварталу 2018. године

Садржај

из епс групе

07 В. д. директора ЈП ЕПС и заменик градоначелника Београда у Борчи
Трудом и знањем против непогода

актуелно

09 Директор за производњу угља „Колубаре“ добио признање СПЦ
Мишковићу Орден Карађорђа

репортажа

12 Ремонт најдужега система источног дела „Колубаре“
„Врели“ послови усред лета

14 Ремонт у погонима Суве сепарације
Квалитетно и на време

16 Превенција и унапређење безбедности и заштите на раду у Топлани
Вежба спречавања хемијског удеса

17 Археолошка истраживања на подручју „Тамнава-Западног поља“
Нова открића из бакарног доба

локални мозаик

19 „Културно лето 2019“
Програм за све генерације

21 Поводом славе рудара одржан 11. турнир у малом фудбалу
Победили спорт и дружење

временплув

22 Поводом обележавања Дана рудара Србије
Срећно, рудари!

04

Обележена рударска слава Свети Прокопије

Рудари и угаљ на првом месту

05

У току радови на измештању дела водотока Пештана

Ка отварању Поља „Е“

08

Почетак јединственог подухвата у историји рударства

„Банд“ већ на месту „састанка“

импресум

ЕНЕРГИЈА
ЕПС КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Рудари и угаљ на првом месту

Производња угља на колубарским коповима и костолачком „Дрмну“ у другом кварталу за 4,9 одсто већа него у истом периоду прошле године

Резањем славског колача у Храму Покрова Пресвете Богородице у Барошевцу и полагањем венца на спомен-плочу са именима рудара-штрајкача у Рудовцима, рударска слава Свети Прокопије обележена је у Рударском басену „Колубара“ 21. јула. Свечаности, коју су организовали синдикати „Електропривреде Србије“ и „Колубаре“, присуствовали су представници Владе Србије, пословодства ЕПС-а и РБ „Колубара“, Градске општине Лазаревац, радници и мештани. Обред пресецања славског колача обавио је владика шумадијски Јован.

У име Владе Србије, Министарства рударства и енергетике и у лично име свим рударима у Србији славу је честитао Александар Антић, министар рударства и енергетике, и пожелио им да се свакога дана живи и здрави врате својим породицама. Захвалио је на великом труду свих рудара који Србији доноси стабилност, као и представницима синдиката, који су партнер Владе Србије у вођењу једног тако значајног система.

– У првом кварталу ове године производња угља била је у плусу у поређењу са 2018. годином. И у производњи електричне енергије и у производњи угља тај тренд се наставио и у другом кварталу. Производња угља на колубарским коповима и костолачком „Дрмну“ у другом кварталу је за 4,9 одсто

■ Ломљење славског колача

већа него у другом кварталу 2018. године, што је дало свој допринос укупном расту наше економије, повећању индустријске производње и расту БДП-а. Рударство у Србији је једна од најдинамичнијих индустријских грана. Пре неколико година у укупном БДП-у учествовало је са 1 до 1,5 одсто, а данас са два процента, што значи да је све важније – казао је министар Антић, а потом додао да ће се уложити максимум напора да се услови рада и безбедност на раду унапреде како би се тежак посао учинио лакшим.

Честитајући празник свим рударима унутар ЕПС-а, свим запосленима и онима који су зарадили пензију радећи у производњи угља, в. д. директора ЕПС-а Милорад Грчић је рекао да је производња угља кључна за производњу електричне енергије у ЕПС-у и Србији.

– Две трећине укупне производње електричне енергије потиче из угља. То је база. Угаљ стављамо на прво место унутар ЕПС-а. Наравно, одмах иза тога су термоелектране, а важни су и погони који електричну енергију производе на бази обновљивих

извора. Све је то узалуд ако немамо модерну дистрибутивну мрежу. Још једном честитам рударски празник и истичем да су угаљ, угљени сектор и рудари на првом месту – рекао је Грчић.

Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника ЈП ЕПС, пожелело је рударима здравље, срећу и дуг живот.

– Хвала министру Антићу и в. д. директора ЕПС-а Грчићу, који чине да рудари „Колубаре“ и „Костолаца“ и уопште рударство и енергетика заједно са термоелектранама буду ово што јесу и да одрже континуитет у производњи. Подсетио бих да је председник Републике Србије Александар Вучић недавно изговорио важну реченицу – Нећемо продати ЕПС, напротив, куповаћемо електропривреде у окружењу. Захвалан сам на томе и надам се да ћемо истрајати заједно са ресорним министарством и Милорадом Грчићем – истакао је Ђорђевић.

Уз жеље да рударе и њихове породице Свети Прокопије чува током читаве године, јер је „Колубара“ жив систем који ради 365 дана у години, председник Синдикалне организације „Колубара“ Миодраг Ранковић истакао је да се Синдикат труди да уз помоћ државе, министарства и послодавца побољша услове рада колико је могуће с обзиром на рад на отвореном и тежину посла.

М. Караџић

■ Ранковић, Антић, Грчић, Ђорђевић и Аглагић у Рудовцима

Почаст рударима

Полагањем венца на спомен-плочу са именима штрајкача из 1939. године у Рудовцима пошту су одали ресорни министар Александар Антић, в. д. директора ЕПС-а Милорад Грчић и Бојан Аглагић, в. д. директора Оператора дистрибутивног система „ЕПС Дистрибуција“. У име синдиката ЕПС-а и РБ „Колубара“ венац су положили Милан Ђорђевић, Миодраг Ранковић, Жикица Ђорђевић и Драган Радојичић.

Ка отварању Поља „Е“

■ Синђелић, Грчић и Ранковић крај новог корита

■ Радови на регулацији Пештана у првој фази

Реализовано више од половине предвиђеног посла. Са резервама од око 450 милиона тона угља, нови коп ће допринети стабилности електроенергетског система Србије

Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, обишао је 26. јула радове на измештању дела корита реке Пештан у првој фази, који претходе отварању Поља „Е“, новог површинског копа у Рударском басену „Колубара“. Грчић је нагласио да се радовима у које ЕПС инвестира 1,1 милијарду динара стварају предуслови за отварање Поља „Е“, где се налази око 450 милиона тона угља, што овај пројекат чини једним од најважнијих за „Колубару“ и ЕПС.

– У току је измештање 3,8 километара тока реке Пештан. Радови увелико теку. На почетку је било мало проблема због временских непогода. Међутим, сада је реализовано више од половине предвиђених радова. Паралелно са измештањем корита реке Пештан гради се и приступни пут дужине пет километара и мост дужине 50 метара, који ће прелазити преко новог корита. Овај пројекат је веома важан и сложен. Радове

на њему изводе фирме „Хидротехника“ и „Хидротан“ – рекао је Грчић.

Након тендера и припремних активности, реализација пројекта почела је у августу прошле године. Као један од најзначајнијих инвестиционих пројеката у „Колубари“ и ЕПС-у, измештањем дела трасе Пештана у првој фази, дела локалног пута и пратеће инфраструктуре биће омогућено да се у источном делу колубарског басена отвори Поље „Е“, заменски ресурс и природни наставак Поља „Д“ чији се експлоатациони век ускоро завршава. С обзиром на стратешки значај „Колубаре“, нови коп ће допринети сигурној производњи угља у „Колубари“ и електричне енергије у „Електропривреди Србије“.

– Када пројекат буде завршен, биће испуњени услови за отварање Поља „Е“, које испод земље има око 450 милиона тона угља и због тога је, када говоримо о енергетици и стабилности производње електричне енергије, овај пројекат изузетно важан. Две трећине произведене српске струје базирано је на производњи угља. Зато су „Колубара“ и коп „Дрмно“ у Костолцу од велике важности за производњу струје и зато дајемо и наставићемо да дајемо на значају рудницима и рударима – казао је Грчић, додајући да ће уследити измештање још једног дела Пештана, односно регулација реке у другој фази.

Отварање нових копова и ширење постојећих угљенокопа у „Колубари“ је током протеклих деценија захтевало регулацију речних токова и измештање инфраструктуре, па и насеља која су се нашла на фронту

рударских радова. Због одржавања континуиране производње река Колубара је више пута пуштана у новоизграђена корита дуга по неколико километара. У оквиру регулације Колубаре у другој фази, која је у јулу 2017. године пуштена у нову речну трасу, измештено је и 1,8 километара Пештана, чиме су створени услови за отварање Поља „Г“.

Радове, који су од виталног значаја за стабилност електроенергетског система Републике Србије, заједно са Грчићем обишли су и Дејан Милијановић, извршни директор ЈП ЕПС за техничке послове производње угља, представници пословодства „Колубаре“, председник Синдикалне организације „Колубара“ Миодраг Ранковић, државни секретар Министарства државне управе и локалне самоуправе Бојан Стевић и председник Градске општине Лазаревац Бојан Синђелић.

М. Караџић

Померање Ибарске магистрале

Уз регулацију Пештана, у „Колубари“ се у оквиру инвестиционих циклуса тренутно одвија још један пројекат који је проглашен пројектом од значаја за Републику Србију. Реч је о измештању Ибарске магистрале, државног пута првог реда. Да би се проширило Поље „Г“, магистрални пут се помера у дужини од око седам километара источно на подручје ка прузи Београд–Бар.

Положен камен темељац за ТС 110/35/10 кV у Тутину

Полагањем камена темељаца у Тутину почела је изградња нове трансформаторске станице „Електропривреде Србије“, која ће омогућити прикључење нових корисника и развој привреде у Тутину и Новом Пазару.

Камен темељац за ТС 110/35/10 кV, вредну 2,5 милиона евра, положили су Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, Кенан Хот, председник општине Тутин, и Бојан Атлагић, в. д. директора „ЕПС Дистрибуције“.

– Ово је један од најбитнијих дана за будућност Тутина јер смо положили камен темељац за изградњу трансформаторске станице која решава не само питање снабдевања Тутина електричном енергијом већ трасира пут за изградњу нових објеката, како стамбених тако и привредних – рекао је Грчић.

Нова трансформаторска станица обезбедиће 31,5 мегават снаге уместо 13 мегавата које је до сада Тутин имао на располагању из ТС у Новом Пазару и истовремено ће

бити ослобођено 15 мегавата за Нови Пазар.

О значају новог енергетског објекта говори и то што у Тутину постоји више од 40 изграђених стамбених објеката који тренутно не могу да се прикључе на дистрибутивну мрежу, а на прикључење чекају два погона за производњу пелета и две топлане.

– Тутин ће добити више него дупло већи капацитет за напајање електричном енергијом.

Изградњом трансформаторске станице ми трасирамо развој Тутина за најмање наредних пола века и то је оно што се уклапа у обећање председника Србије Александра Вучића и у визију развоја целе Србије – истакао је Грчић.

Председник општине Тутин Кенан Хот нагласио је да је почетак изградње трансформаторске станице велики дан за становнике, привреднике, улагаче у Тутин и тутинску дијаспору.

– Полагањем камена темељаца окреће се нова страница за Тутин али и за Нови Пазар.

Очекујемо да ће привредници са бољим условима снабдевања електричном енергијом проширити своје капацитете и да ће индустријска зона на 200 хектара у општини Тутин, која је потпуно уређена, допринети да се ова општина развија – рекао је Хот.

– Председник Вучић је приликом недавне посете Тутину обећао да ће учинити додатне напоре да овај пројекат у што краћем року крене да се ради и ево данас имамо тај камен темељац – рекао је Хот и захвалио директору ЕПС-а, председнику извршног одбора СНС-а Дарку Глишићу и начелнику округа који су допринели да се пројекат убрза.

Нова трансформаторска станица у Тутину побољшаће сигурност и квалитет испоручене енергије и смањиће техничке губитке у дистрибуцији.

Р. Е.

■ Ревитализација А2 у ХЕ „Ђердап 1“

Монтиран ротор главног генератора

Успешан пренос ротора главног генератора означио је почетак завршне фазе ревитализације агрегата А2 снаге 190 МВА у ХЕ „Ђердап 1“. Ротор на себи има свих 84 полова од којих је сваки тежак две тоне, статор помоћног генератора који износи 22 тоне тако да тежина терета са траверзом за пренос износи 710 тона. Ово је највећи и најтежи део агрегата који се преноси у једном комаду.

– Ово је почетак финала свега оног што се овде радило од прошлог септембра, када је А2 после нешто мање од 48 година рада заустављен ради ревитализације. Наши стручњаци, пословође, мајстори, извођачи радова, испоручилац опреме руска фабрика „Силовие машини“ овим су још једном доказали да су спремни да обаве све задатке

квалитетно и на време – каже Драган Максимовић директор ХЕ „Ђердап 1“.

Ротор, као и сви делови, прошао је кроз низ контролних санационих радова. Пре самог преноса запослени у ноћној смени упарили су дизалице у

тандемски рад и терет повезали са специјалном траверзом носивости 680 тона. У јутарњим часовима ротор је подигнут за један метар изнад ослонца. У простор испод конструкције тада су ушли мајстори да припреме место спајања ротора са носачем

диска. Транспорт се одвијао под будним оком геометра, тима стручњака који је пратио рад кранова и осталих запослених. Пренос ротора водио је пословођа Илија Михајловић, који је овде од почетка ревитализације, за командама кранова били су Димитрије Солдатовић, којем је ово други пренос, и Петар Лукић, који је четири пута управљао краном на овом несвакидашњем транспорту. Ово је пети ротор који се преноси и све је савршено прошло.

Остало је још посла да се уради, али је извесно да ће прва синхронизација А2 са новом снагом од 211,11 МВА бити средином октобра. Након завршетка тог посла уследиће ревитализација последњег од укупно шест агрегата у ХЕ „Ђердап 1“.

М. Дрча

Трудом и знањем ПРОТИВ НЕПОГОДА

Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, и Горан Весић, заменик градоначелника Београда, посетили су Борчу и разговарали о унапређењу енергетске и друге инфраструктуре, којима би се спречиле последице јаких киша и олуја у насељима на левој обали Дунава.

Весић и Грчић су обишли и трансостаницу у Улици 27. марта која је, иако поплављена, током невремена крајем јуна непрекидно напајала електричном енергијом кориснике у Борчи.

– Захваљујући људима који раде у електродистрибуцији, ова трансостаница је непрекидно била под напоном. Радити у трансостаници под напоном подразумева, пре свега, висок ниво искуства, али исто тако и јак мотив да се помаже суграђанима. Великим

напорима и тимским радом успели смо да одржимо и све црпне станице у Београду током јаких киша и напон у објектима, а радници су својим пожртвовањем доказали да могу да победе сваку кризну ситуацију – рекао је Грчић.

Он је истакао и да је у Борчи 1999. године било 20.000 бројила за електричну енергију, а да их сада има 40.000.

– У последњих 20 година удвостручен је број бројила. То заслужује пажњу и морамо се много више бавити Борчком у будућности – рекао је Грчић.

Заменик градоначелника Београда захвалио је запосленима у „Електропривреди Србије“ на пожртвованости и труду да и током временских непогода обезбеде стабилно напајање електричном енергијом у Београду.

– Електроенергетски систем не функционише сам од себе, већ је све то

повезано и радници електропривреде дају све од себе да не би било прекида у снабдевању. Подземне воде су у трансостаницама и даље високе, али не као током поплаве. Зато, када је председник Србије Александар Вучић најавио да ћемо урадити канализацију, то није важно само за грађане већ и за функционисање електроенергетског система, за „Електропривреду Србије“, за привреду и оне који граде и улажу у овај део града. Сви заједно радимо да би људима који живе у Борчи, а којих је око 150.000, било боље, како би имали живот који приличи 21. веку – рекао је Весић.

У обиласку су били и Бојан Атлагић, в. д. директора „ЕПС Дистрибуције“, Радисав Урошевић, директор техничког система „ЕПС Дистрибуције“, директор ЕД Крњача Мирослав Босанчић, као и представници Општине Палилула.

В. Нешић

„Банд“ већ на месту „састанка“

■ „Банд“ на путу са Поља „Д“ ка „Радљево“

Самоходни транспортер „бандваген 3“ транспортован у зону Вреоца, где чека роторни багер „глодар 10“, одакле заједно крећу пут копа „Радљево“

Како би се започело са експлоатационим радовима на копу „Радљево“, управо на Дан рудара, 6. августа, на површинском копу Поље „Д“ почео је најкомплекснији и најдужи транспорт производне опреме у историји Рударског басена „Колубара“. Јединствен пројекат током кога роторни багер „глодар 10“ и самоходни транспортер „бандваген 3“ пут нове радне позиције на копу „Радљево“ прелазе пругу, магистралу и реку почео је управо пресељењем „бандвагена“. Он је са места где је радио као одлагач на Трећем БТО систему Поља „Д“ прошао непосредно уз локални пут од центра Вреоца до цркве. На овој позицији ће сачекати долазак роторног багера „глодара 10“, будући да је предвиђено да „путују“ заједно.

– Пут копа „Радљево“ иде цео производни систем, па можемо рећи да је овај пројекат стартовао већ крајем јуна, када је Трећи БТО систем заустављен. Одмах након заустављања система, почела је демонтажа одлагалишног и везног транспортера. Попонским машинама ови транспортери су допремљени до близине Првог А система на северној страни копа, односно Волујка, где су демонтрани и припремљени за транспорт према „Радљево“. Везни транспортер је већ отпремљен, док се одлагалишни још увек демантира – каже

Владан Ивковић, директор Поља „Д“, и истиче да поред ових транспортера, на „Радљево“ транспортују и две повратне станице и коси чланак, а већ су послата 204 чланка.

За овакву врсту подухвата, који је јединствен у свету по много чему, неопходна је била и више него добра организација, па је тако транспорт дуг 24 километара строго подељен по зонама, самим тим и надлежностима, као и директно одговорним лицима задуженим да по пројекту изведу трасу и изврше транспорт, свако у својој зони и у предвиђеним роковима.

Тренутно, када је реч о транспорту производне опреме, приоритетан посао на Пољу „Д“ је израда траса за транспорт багера „глодара 10“. Реч је о за овај коп вишеструко корисном и битном послу, будући да ће се делом ова траса користити и за транспорт багера са северозападнoг дела копа из позиције Вреоца ка Пољу „Е“. Планирано је да већ у првим данима октобра багер „глодар 4“ крене у транспорт како би заменио „глодар 10“ на тренутној радној позицији.

– Посао формирања трасе је од изузетне важности. Ангажовали смо довољан број, како машина, тако и радника да бисмо радове могли да завршимо квалитетно и у складу са планираним роковима. Трасе се раде по пројектним параметрима који су дефинисани са нагибима до пет одсто успона и падова. За сада је оквирни план да око 20. августа багер са тренутне експлоатационе позиције, где је прикључен на Пети БТО систем, крене до позиције „банда 3“. У овој фази треба да пређе око десет километара трасе – објашњава Ивковић.

Наш саговорник наглашава да је предвиђено да багер до 11. септембра, стигне до позиције непосредно испред локалног пута Степојевац–Лазаревац.

Према термин-плану, већ 12. септембра ће багер и „банд“ прећи локални пут, сутрадан ТЕК-ову индустријску пругу (која служи за транспорт угља из „Прераде“ ка ТЕК-у). За 15. септембар је добијена дозвола за прелазак ТЕНТ-ове и барске пруге.

Након тога, „конвој“ рударске опреме – „глодар 10“ и „бандваген 3“ транспорт настављају преко Ибарске магистрале. Наредна етапа транспорта води их кроз коп Поље „Г“. У следећој фази их очекује прелазак преко реке Колубаре, па пролазак кроз површински коп „Тамнава-Запад“ до крајње дестинације – копа „Радљево“.

Ивковић каже да је обавеза Поља „Д“ да обезбеди комплетно људство за рад новопостављеног система на „Радљево“, значи од шефа система, надзорно-техничког особља па преко непосредних извршилаца, багериста, тракиста, руковалаца станица, као и браваре, електричаре и диспечере.

Да би се изашло у сусрет запосленима, омогућено је да ову опцију изаберу радници којима би то значило за свакодневни живот јер им је ближе месту становања.

Д. Весковић

Без празног хода багера

Како наводи Ивковић, основни разлог за заустављање рада производног система на Пољу „Д“, док је роторни багер „глодар 10“ и даље у експлоатационом процесу, јесте елиминација празног хода багера и максимално искоришћење његовог капацитета.

План је да се на копу „Радљево“ систем монтира и припреми пре доласка багера, чиме ће бити испуњени услови да се багер одмах уклапа у систем и производња откривке на копу „Радљево“ почне.

Мишковићу Орден Карађорђа

На дан када црква прославља велики празник Полагање часне ризе Пресвете Богородице, владика шумадијски Јован уручио је Милану Мишковићу, директору за производњу угља РБ „Колубара“, Орден војда Карађорђа за посебан допринос и помоћ цркви.

Церемонија уручивања Ордена обављена је 15. јула, након свете литургије коју је, уз саслужење свештенства Црквене општине Лазаревац, служио владика Јован у порти Цркве-брвнаре посвећене Светом великомученику Георгију у Брајковцу.

Повод молитвеног сабрања била је слава Заједнице за лечење и ресоцијализацију оболелих од болести зависности „Земља живих“ у Брајковцу. Ова терапијска заједница је формирана под окриљем Српске православне

■ Мишковићу Орден уручује владика Јован

цркве и годинама уназад помаже зависницима да промене свој живот.

– Мишковић нам је помогао да решимо десетогодишњи проблем са водоснабдевањем

наше заједнице. До сада је пијаћа вода свакога дана довожена цистернама из Лазареваца, а захваљујући директору Мишковићу и људима који су завршили нимало лаке радове, заједница у Брајковцу је стално снабдевана водом – рекао је тим поводом лазаревачки свештеник Марко Митић.

Директор је захвалио на великом признању рекавши да је ову награду примио у име свих запослених у „Колубари“, али и у име предузећа које је обавило радове на ископавању бунара.

– У складу са својим могућностима „Колубара“ ће, као и до сада, наставити да помаже Црквену општину и објекте СПЦ – рекао је Мишковић.

Припрему, пројекат и радове на ископавању бунара обавили су радници РБ „Колубара“ и панчевачког „Георада“.

Д. Ђ.

■ Делегација ђердапских хидроелектрана посетила „Колубару“

Сарадња производних сектора ЕПС-а

Представници Огранка Хидроелектране „Ђердап“ посетили су 18. јула Рударски басен „Колубара“ и на терену стекли увид у значај, величину и тренутне пројекте овог дела „Електропривреде Србије“. Делегацију у којој су били директори тог огранка ЕПС-а предводио је Радмило Николић, директор за производњу електричне енергије у огранку ХЕ „Ђердап“.

У комплексност и функционисање „Колубаре“ као система, актуелне и будуће пројекте госте су упутили Дејан Милијановић, извршни директор ЕПС-а за техничке послове производње угља, и Милан Мишковић, директор за производњу угља РБ „Колубара“.

На видиковцима површинских копова Поље „Б/Ц“, Поље „Д“ и „Тамнава-Западно поље“ домаћини су госте упознали са основама производње откривке и угља у

■ Делегација ХЕ „Ђердап“ са колегама из „Колубаре“ и Управе ЕПС-а

„Колубари“. Такође, обишли су погоне „Метала“ и нову депонију тамнавских копова са системом за хомогенизацију угља. Представљени су им и радови на измештању реке Пештан у првој фази.

– Сваки ЕПС-ов мегават јесте један мегават, независно од тога да ли је из хидро или термо сектора. Заједно се боримо за тај мегават, свако на свој начин. „Колубара“ даје стабилност

термосектору, а хидроелектране омогућавају повољну цену и конкурентност на тржишту. ЕПС и даље има добар производни микс и само у синергији хидро и термо сектора, а под овим подразумевам и производњу угља, морамо заједно деловати – рекао је Саво Безмаревић, извршни директор ЕПС-а за техничке послове производње енергије.

Истичући да има много сличности у раду без обзира на то што једни раде на хидроелектранама, а други на површинским коповима, Радмило Николић је рекао да је сарадња „Ђердапа“ и „Колубаре“ у претходном периоду била на изузетном нивоу, а посебно је истакао заједничке послове запослених „Ђердапа 1“, „Власинских хидроелектрана“ и „Метала“.

М. К.

Попис у току године уведен је на нивоу свих огранака ЕПС-а. Последњи „тешки“ пописи залиха, основних средстава и остале имовине, због тога што САП нуди много веће могућности и самим тим лакши посао за пописне комисије

Припрема за рад САП програма

■ Никола Николић

Имплементација САП програма у РБ „Колубара“, највећем огранку у ЕПС-у, али и највећем „залогају“ када је реч о увођењу САП-а, почела је у децембру прошле године. На том послу ангажовано је више тимова, како из „Колубаре“, тако и из других огранака ЕПС-а. – Првенствено је термин за прелазак на САП био 1. јул. Све смо урадили да до тога дође, припремили смо податке за миграцију у САП, а да бисмо имали што квалитетније податке, урађени су и ванредни пописи. Прво је рађен попис залиха свих магацина РБ „Колубара“, уз прикупљање потребних података за увођење модула WM – управљање складиштем. То значи да се роба која се запреми у магацин мора и прокњижити на рафове, јер се води евиденција стања сваког рафа. То остали огранци ЕПС-а немају, а ми ћемо имати 34 магацина под WM-ом. Пописна комисија је претворена у комисију за прикупљање података за миграцију у САП, па залихе нису до краја пописане – изјавио је Никола Николић, председник Пописне комисије за Огранак „Колубара“ и вођа тима за увођење WM модула.

Предлог професионализације

Према Николићевим речима постоји предлог је да се на неки начин професионализују пописне комисије за попис залиха. Још увек је на нивоу предлога, који је упућен надлежнима на мишљење.

– На пример, тренутно у погону ПК Поље „Д“ имамо 13 магацина са 40-ак чланова пописних комисија. Циљ предлога професионализације је да се добије 10-ак запослених, који су стручни и упућени у све врсте материјала у магацинима, али и адекватно компјутерски обучени да раде у САП-у.

Ови радници би свакодневно од фебруара до новембра радили на попису по принципу раф по раф, магацин по магацин. Припремали би кварталне извештаје о завршеним пословима, које би достављали Пописној комисији Огранка РБ Колубара – рекао је Николић и нагласио да мисли би се на овај начин добио квалитетнији попис са мањим коришћењем људских ресурса.

Како наглашава Николић, формирана је и комисија за ванредни попис основних средстава (постојења, опреме и грађевинских објеката) која је поред стања основних средстава имала задатак и да сваком средству додели локацију и рачунополагача. Формиран је и тим за сређивање шифарника материјала на нивоу ЕПС-а, али и комисија за попис недовршене производње у ОЦ „Колубара-Метал“.

Током претходна три месеца, пописне комисије су евидентирале ситни инвентар у употреби у ОЦ „Површински копови“, где је запослено више од 8.500 људи. Тај извештај је завршен и послат Надзорном одбору компаније на усвајање.

Како ће се све водити као основна средства (грађевински објекти, постројење и опрема, ситан инвентар у употреби), за свако основно средство по САП-у обавезно је попунити поље са именом рачунополагача над конкретним средством и његова локација. То ће умногоме олакшати будуће пописе, јер ће све пописне листе на основу тих података бити сортиране.

Тако, примера ради, један човек може да задужи и канцеларијски сто, грађевински објекат и багер, а пописна комисија ће знати од кога тражи које средство на увид и где се то средство налази. И даље ће попис обављати посебне комисије за попис грађевинских објеката, затим постојења и опреме, као и ситног инвентара у употреби. Све мора бити решено и утврђено до 1. октобра када је у плану да се пређе на САП.

– Када говоримо о до сада завршеном послу, доста тога је урађено и припремљено

за октобар када је предвиђено да заживи САП у нашем огранку. Иако нам је у неку руку било жао што нисмо кренули од 1. јула, увидели смо да је одлука о померању рока била исправна. Сада имамо више искуства и знања за успешну миграцију података, више времена за обуку крајњих корисника и поновна тестирања целог система, што је важно за овакав прелазак на нови информациони систем који ће увелико променити већину пословних процеса у „Колубари“. Иначе, ово су били последњи „тешки“ пописи залиха, основних средстава и остале имовине, због тога што нам САП нуди много веће могућности и самим тим лакши посао за пописне комисије – нагласио је Николић.

Р. Лазић

Виши ниво рада

– Имајући у виду чињеницу да је увођење новог информационог система каква је САП промена каква се у „Колубари“ није догодила од почетка деведесетих година, све досадашње процедуре и упутства се морају променити, од магацинског пословања до пописа основних средстава. САП има другачији начин рада, транспарентан је, тражи дисциплину и ригидност и морамо му се прилагодити, јер доноси многе бенефите за цео ЈП ЕПС. Стога се настављају обуке за крајње кориснике којих ћемо вероватно имати око 800 лиценцираних за рад у САП-у, а ово је само прва фаза – закључио је Николић.

Завршетак прве фазе крајем септембра

Хидрограђевински радови окончани, хидромашински и електропослови у другој половини септембра. Циљ је сигурније, квалитетније и лакше управљање системом

Водоводни систем „Каленић“, поред свих индустријских постројења на „Тамнави“, водом снабдева и насељена места Сумеђ, Каленић, Бргуле, Радљево, Скобаљ, део Стубленице, док Јабучје воду добија у цистернама. Примарна и периферна мрежа су, према проценама, дугачке око 200 километара, а теоретски капацитет износи 100 литара воде у секунди.

– Реч је о великом капацитету који можемо да постигнемо са два филтера, али тренутно нема потребе. Сада прерађујемо 35-40 литара воде у секунди и шаљемо потрошачима. Према првобитном пројекту већина пумпи „гура“ воду према истоку, а само две на запад, где је већина наших потрошача. Зато је 2012. године урађен нови пројекат, а сада су обезбеђена финансијска средства и пре неколико месеци је потписан уговор са фирмом „Телекомуникације“ из Блага за реконструкцију водовода – каже Милан Пантелић, управник водовода.

Реконструкција обухвата замену свих пет пумпи питке воде које ће бити исте снаге и замену комплетног електродела. Како објашњава Пантелић, у плану је раздвајање водоводног система. Један део ће имати правац ка индустријским потрошачима и резервоарима на бившем одлагалишту „Тамнава-

■ Редовне активности

Источног поља“, а други део ка селима и рударском насељу у Радљево. На тај начин ће се створити могућност независног управљања деловима система, што ће обезбедити равномернији притисак.

Реконструкција је почела. Хидрограђевински радови, који су подразумевали замену излазних цевовода у кругу водовода, јер су били мањег пречника од оних у примарној мрежи, завршени су.

– Планирано је да до 10. септембра данска фирма „Грундфос“ испоручи наручене пумпе, па су хидромашински и електрорадови предвиђени за другу половину септембра. Плански смо одредили ове термине како водоснабдевање у летњем периоду не би било поремећено. Важно је да овом реконструкцијом обезбедимо и довољан доток сирове воде. Тренутно ради седам бунара, осми

је избушен, али нам недостаје 550 метара цевовода да бисмо и њега укључили – наглашава Пантелић.

Како је објаснио наш саговорник, крајем септембра ће бити завршена прва фаза реконструкције, док би друга фаза, чији термин још није познат, требало да реши проблеме са снабдевањем виших зона у систему. Према пројекту, код рударског насеља у Радљевоу је неопходно да се направи станица за повишење притиска, јер је због отварања копа „Радљево“ тамо планирана изградња ватрогасног дома. Почетак рада новог копа донеће много посла на водоводу, јер ће фронт радова копа сећи постојеће линије питке и сирове воде у дужини од три километра, па ће морати да буду измештене.

– Увелико се ради коридор преко одлагалишта којим ће ићи транспортне траке, далеководи, асфалтни пут, линије

питке и сирове воде и линије испумпавања из црпне станице „Каленић“. Нови коп ће одмах елиминисати један бунар сирове воде, а касније још један, па је обезбеђивање нових изворишта императив. Већ следеће године планирана су два-три нова бунара, јер ће се, између осталог, повећати и број потрошача – истиче Пантелић.

Овај водовод, поред снабдевања индустријских постројења и неколико села водом, врши и одводњавање копа у функцији водоснабдевања. Сви бунари, просечне дубине око 150 метара, постављени су на западној граници копа „Тамнава-Западно поље“. Самим тим у бунарима је вода која после не смета рударским радовима.

Реконструкција водовода ће донети бројне беневфите. Радови вредни око 35 милиона динара обезбедиће сигурније, квалитетније и лакше управљање системом водоснабдевања „Каленић“.

М. Димитријевић

Вода доброг квалитета

Квалитет воде из водосистема „Каленић“ се редовно контролише у интерној лабораторији, а једном месечно Градски завод за јавно здравље из Београда обавља комплетну хемијску и микробиолошку анализу.

– Од почетка рада водовода 1997. године никада резултати нису били неповољни, нити је био угрожен квалитет воде за пиће. Ниједан потрошач са система не плаћа утрошену воду. То је разлог за неумерену потрошњу, немилице се залива, а појавили су се и велики базени у двориштима. Рачуницом се дошло до податка да у просеку једно домаћинство месечно троши око 70 кубика воде, а та прекомерна потрошња за водовод је нерешив проблем – истиче Милан Пантелић.

„Врели“ посло

■ Радови на багеру „глодару 1“

■ Послови на багеру Ц 700

Заслужена летња пауза, после повећане производње угља током зиме, искоришћена за ремонт и реконструкцију угљеног БТС система дугачког девет километара

Ако је икада била прилика да се уверимо како је радити на коповима усред врелог лета, онда је то било крајем јула, током обиласка запослених који раде на ремонту БТС угљене линије. Систем који се протеже кроз два копа, Поље „Б/Ц“ и Поље „Д“, отуда је са својих девет километара и најдужи систем источног дела Рударског басена „Колубара“. Састоји се од три целине, сваке са својим водећим багером, прве са „глодаром 1“, друге са багером Ц700 на Пољу „Б/Ц“ и багером „глодар 8“ на БТС линији Поља „Д“. Радове на инвестиционој оправци изводи „Метал“, уз подршку запослених целог система.

Путовање наравно почињемо од самог чела, „глодара 1“, багера који је, како познаваоци рударских прилика истичу, направљен за угљем. И поред тога што је времешан у односу на остале „колеге“ са система, одлично се држи. Бојан Мирковић, шеф БТС I линије, каже да је то само захваљујући максималном одржавању опреме.

– Пред нама је један од обимнијих ремоната. У току су бројни послови. Наиме, због повећане потребе за угљем током протеклог периода, повећани су и производња и капацитети, па је технологија захтевала велики број транспорта, што је додатно утицало на стање багера. Будући да овај багер селективно

откопава угљем и јаловину, било је честих померања и шверцања – наглашава Мирковић.

Према речима Предрага Вулићевића, машинског инжењера Првог БТС система, због свега наведеног, највећи акценат на радовима биће на транспорту багера. То значи сређивање тркача, замену папуча, редуктора погонских и затезних точкова. Како наглашава, максимално ће се потрудити да „ноге“ багера након ове „физикалне терапије“ буду као нове, јер их очекује много тога у наредном периоду.

– Ипак, највише дана инвестиционе оправке однеће редуктор радног точка. Он се демонира на лицу места, а потом транспортује у радионице „Метала“, где ће бити извршена дефектажа и замена свих елемената редуктора који не задовољавају фабричке вредности. Такође, мењају се и све траке, што није мали посао – објашњава Вулићевић.

■ Колубарски дух заједништва

А да чувени колубарски дух заједништва још увек живи, говори и чињеница коју Вулићевић наглашава, а то је да су услед обимности послова сви радници система померили планиране одласке на одмор и заједно се труде да што боље „угланцају“ багер. Колико им је то донело разумевања код куће, нисмо питали.

Дејан Весковић, електропословођа, истиче да са електростране нису имали много проблема током године. То не значи да ремонт није стигао у право време, јер где се ради, ту долази и до хабања и трошења. Говорећи о обимнијим пословима током ремонта, издваја измену каблова команде који пролазе кроз шлајфингер до главног електропостројења и из постројења до кабине багеристе. Реч је о послу који се ради први пут од доласка „глодара 1“ на Поље „Б/Ц“. Сви електромотори

послати су у „Метал“ на замену лежачева и контролу. Ради се осветљење, као и детаљна провера сигурносне опреме и граничника.

Док се сунце заиграва и температура расте, путујемо до монтажног плаца Ц700, најмањег багера „Колубаре“. Да будемо искрени, на тренутак нам је било жао „малише“ кад видимо оне велике, јер је тако рашрафљен да му се и „суве кочице“ виде. Око њега све бруји од активности, што машина, што присутних радника. Као да не виде и не осећају врелину.

Дочекује нас Перо Јаблан, машински инжењер Другог БТС система, који наглашава да је ремонт јачи него иначе, јер су одређени делови били у лошем стању. Радни точак је знатно освежен реконструкцијом, а замењен је и основни лим који је био истањен. Заслуга за „распакованост“ багера иде траци 2 која је скинута, јер се ради на куглбану и централној осовини. Остали послови су уобичајени.

Како наводи Немања Ђурић, електроинжењер на Другом БТС систему, у домену електрорадова током овог ремонта већи део посла је праћење онога што се ради у машинском делу.

Што је добро, добро је!

Немања Ђурић истиче да је прошлогодишњи ремонт са електростране урађен без премца. Он подсећа да је тада на Ц700 уграђено ново управљање кружног, нова фреквентна регулација, као и нови компјутер који је, да кажемо, срце целог багера.

– Буквално све везе су измењене и све функционисхе одлично. Било је пар оштећења услед саме технологије рада, али све је и више него одлично урађено и савршено функционисхе. Урађен је изузетан посао, све похвале за Славишу Ивковића, који је руководио тим послом – истиче Ђурић.

ВИ УСРЕД ЛЕТА

■ Реконструкција у току

– Практично читав багер, односно све каблове, сем кабине багеристе, смо развезали. Овај посао су обавили радници „Метала“. Што се електропослова тиче, поред пратећих радова, планирана је и замена неколико оштећених каблова, пар контактера који су дотрајали услед старости и раубованости, као и причвршћивање кабловских стаза услед лоших услова рада – каже Ђурић.

Треба навести да је инвестициона оправка обе БТС линије које се протежу дуж Поља „Б/Ц“ праћена реконструкцијама система.

Нас пут води даље ка Пољу „Д“, где се такође реконструише тај део БТС система. Може се рећи да је то једна од најобимнијих реконструкција ове године. Од врућине и великих радова као да смо у измаглици. Јасније нам је, док прилазимо, да је ипак реч о финој прабини. А како је не би било, када се ради, што би се рекло, на свим фронтovima.

Јовица Урошевић, шеф БТС система Поља „Д“, наглашава да реконструкција подразумева измештање три трачна транспортера са траком, што је огroman посао.

Боље лети него зими

Упркос великим врућинама које отежавају рад запосленима на површинским коповима, они су једногласни у ставу да више воле лето него зиму.

Како наглашавају, летњи услови рада свакако су тешки, али лакши од зимских. Увођењем климатизације у радне просторије на машинама знатно је олакшан рад запослених, а ако се посао добро припреми и испланира, рад на отвореном се смањује у најтоплијем делу дана и сви крупнији послови се заврше рано ујутро или касно поподне. Врелине и прашине има, али како наводе, нема блата, воде и леда.

■ Стари знанци са „глодара 8“

– Систем ће сада имати десет погонских станица, што практично значи да ће се услед спајања трака урадити око 30 вулканизација. Посебан акценат је на тракама на којима се ради ревитализација. Ролне у лошем стању се скидају и избацују, а убацују нове, тапациране. Комплетан Ц9 трачни транспортер замењен је новим и постављена је нова платнена гума – прича Урошевић.

А на станици Б15 једном речју „кува“. Радници развезују стари погонски бубањ. Потом се цевополагачем извлачи да би на његово место дошао нови, краћи и бољи за рад. Концентрација радника је велика и поред буке, зноја који штима очи. Нису баш били расположени за разговор са новинарима. Кажу у великом су послу. Рекли су и да питке воде имају, а када нестане, добијају је редовно.

Ненад Ђурђевић, ВК бравар на одржавању трака, на питање како је радити по оваквом дану даје кратак одговор:

– Свима нам је исто у овој нашој коповској рупи, како је ми у жаргону називамо, слабо се може наћи неко лако радно место. Такав је рударски посао.

■ „Осмица“ најефикаснији багер

Конечно стижемо и на „глодар 8“, који је озбиљно запео ове године, па је његов годишњи ремонт дошао у право време. Ту затичемо старе знанце који чине све што је у њиховој моћи да производња угља тече без проблема.

Један од њих, Велибор Марковић, машински инжењер, са поносом нам је испричао да је услед одличног прошлогодишњег ремонта, али и захваљујући свим службама, овај багер током 2018. године, према званичној статистици забележио најмање застоја у „Колубари“.

– Овај податак говори да је стварно беспрекорно функционисао, а да се радило

само оно што је планирано и што улази у редовне сервисне захвате. Првенствено захваљујући свим људима који овде раде, јер приметите сваку ситницу на време, односно превентивно реагују – истакао је Марковић.

Марковић каже да је од крупнијих послова на овогодишњој инвестиционој оправци урађено задизање куглбана на великом транспорту и оба на малом транспорту. Од осталих већих послова на великом транспорту планирано је задизање два пара гусеница и регенерација носећих колика тркача, папуча и осталих њима припадајућих елемената. Такође се регенерише и мали транспорт. Посао који нису планирали, а појавио се, јесте замена лежаја радног точка у сливнику.

Марко Јовановић, електроинжењер БТС система, наглашава да са електростране није било већих радова на багеру. Замењен је помоћни мотор траке 1 због оштећеног лежаја. Пажња је посвећена посебно контроли исправности сигурносне опреме, што је веома важно за рад багера.

– Све уочене недостатке на које смо наишли током сервиса смо отклонили. Оштећени електроделови замењени су новим. Побољшано је осветљење на багеру што је значајно, нарочито ноћу и када има магле. Наиме, старе живине рефлекторе смо заменили натријумовим рефлекторима, пратећи тренд избацивања великих потрошача попут сијалица са живом – објашњава Јовановић.

И управо је та сијалица разлог зашто копови раде 24 сата дневно сваког дана. И оваквим када се чини да земља гори под ногама. Рудари ће вам рећи да су се навикли, а ми им само можемо одати признање уз рударски поздрав – „Срећно!“

Д. Весковић

Квалитетно и на време

Послови који су у функцији подизања ефикасности овог производног погона „Прераде“, на којима раде запослени погона и колеге из „Метала“, добро су испланирани и завршени су у складу са унапред утврђеним роковима

Овогодишња редовна инвестициона оправка у „Прерадином“ погону Суве сепарације започета је сервисним радовима у погонима Прве и Друге фазе, који су изведени у периоду од 8. до 27. јуна. Реализација сервиса на Трећој фази, која је завршена крајем јула, заокружила је ремонтну сезону у овом делу производног ланца Рударског басена „Колубара“.

Управник Прве и Друге фазе Суве сепарације Немања Танасијевић каже да су сви послови на којима се интензивно радило били усмерени ка што квалитетнијим инвестиционим оправкама које гарантују стабилност и сигурност производног процеса, тако да су одмах после ремонта погони успешно стартовали са производњом.

■ Одличан квалитет угља

– Задовољни смо резултатима производње после ремонта, јер је квалитет угља на

■ Немања Танасијевић

високом нивоу, што се аутоматски одражава на високу реализацију производње. У овом тренутку са Прве и Друге фазе се издваја комадни угаљ за закључнице, тако да ћемо настојати да до октобра обезбедимо тражене количине сировог комада који треба да се испоручи радницима „Колубаре“, синдикатима и осталим потрошачима за широку потрошњу – нагласио је Танасијевић.

Говорећи о најважнијим интервенцијама које су изведене током овогодишњег „освежавања“ погона, наш саговорник напомиње да је погон најпре детаљно

прегледан и проверен, као и да је посебна пажња посвећена оним пословима које је немогуће извести упоредо са процесом производње.

– Капитални ремонт обављен је на три изгртача од осам, колико их имамо. Ово је први пут да је рађено више редуктора кашика изгртача у ремонту. То је био озбиљан захват, јер је на редукторима практично све замењено. Такође, велики посао који до сада никада није рађен обављен је на траци 601, где су радници наше РЈ Одржавање мењали затезни тег, тежине три и по тоне, у тешким условима за рад, на висини од 20 метара и уз минималну помоћ механизације. Он је био направљен од армираних плоча, али је од дугогодишње употребе и утицаја временских услова с временом бетон почео да се распада. Сада је стављена метална конструкција и плоче одливци. Ове године обимни радови су вршени и на допреми угља. Радници електромашинског одржавања су највише посла имали на транспортерима Ц 12, Ц 12а, Ц 13, и Т 100. На транспортеру Ц 13 замењен је погонски добош, са којим смо у претходном периоду имали проблем због проклизавања трака, док су на реверзибилном транспортеру Т 100, са којим се врши запуњавање бункера, извршени радови на замени моторних група редуктора, погонских точкова и погонског добоша – истакао је управник Танасијевић.

Поред стандардних ремонтних послова који су ове године били обимни и нимало једноставни, рађено је и на детаљном чишћењу свих зелених површина и објеката у погону.

■ Драган Стојановић, Дејан Симић и Бојан Василијевић

■ Миодраг Ђуровић

– Током 20 дана, колико су трајали ремонтни послови, радници електромашинског одржавања и запослени у производњи још једном су доказали да су дорасли свим постављеним задацима. Једна од олакшавајућих околности је била чињеница да ове године није било проблема са недостатком резервних делова, док је недовољан број стручне радне снаге и даље присутан и компликује организацију посла – рекао је Танасијевић.

■ За време ремонта у погону Треће фазе

Након кратке паузе од инвестиционе оправке Прве и Друге фазе Суве сепарације, 10. јула почео је ремонт Треће фазе. Када смо у другој половини јула посетили овај производни погон „Прераде“, послови су се приводили крају. О великом годишњем спремању погона, пословима и проблемима са којима се сусрећу у раду, посебно током ремонтних месеци, разговарали смо са управником Одржавања Миодрагом Ђуровићем.

– У овом тренутку остварујемо планирану динамику и успевамо да урадимо све што је задато у оквиру ремонта Треће фазе. Један од великих послова на коме тренутно радимо је реконструкција два утоварна левка на утоварном месту за Обреновац, такозваном објекту „десет“. Комплетан посао изводе запослени „Метала“, од израде делова левка и „излазне чељусти“ до монтаже, а цео посао координира наш технички руководилац Раде Ивковић. Према обиму посла не заостају ни радови који нас очекују на редуктору кашика на изгртачима бункера. Тренутно је у току сервис редуктора који се ради у погонима „Метала“ и до краја ремонта очекујемо да радници одржавања заврше његову уградњу. Такође, имамо доста обимних и захтевних послова који се тичу вулканизерских и

■ Наваривање ролен-рост решета

браварских радова. Вулканизери тренутно раде на санацији и замени гумених трака на трачним транспортерима, док се браварски послови односе на поправку и замену оштећених делова машина и опреме. Све што је дотрајало мора да се замени док погон стоји – набројао је само део активности управник Ђуровић.

Као и сваке године, највећи обим посла током сезоне инвестиционих оправки искључиво је у рукама запослених у Одржавању. Због повећаног обима активности, али и већ хроничног недостатка радника одређених, специфичних профила (вулканизера, бравара и заваривача), ангажовани су и радници ЈП Површински копови „Косово-Обилић“.

Управник Одржавања повео нас је у обилазак производног дела погона Треће фазе, где смо, у делу погона за класирање угља, затекли групу радника који су усредсређено

Ремонт завршен

Како је било планирано, годишњи инвестициони ремонт Треће фазе Суве Сепарације завршен је крајем јула. У складу са унапред утврђеном динамиком, првог дана августа погон је почео са радом и производни процес се одвија веома ефикасно.

■ Жељко Гојаковић

радили наваривање ролен-рост решета. У погону се чула неописива бука и непрестано је севало из апарата за заваривање, па нисмо били у могућности да раднике прекинемо у послу и разговарамо са њима.

У другом делу погона, у постројењу за високи напон, дочекао нас је Жељко Гојаковић, пословођа.

– Вршимо преглед свих ћелија, прекидача, кондензатора, вакуумских прекидача, пнеуматских растављача, свих спојева и свега осталог што приметимо да треба да се уради док погон стоји – каже Гојаковић, док су остали радници електроодржавања санирали сабирнице на једној ћелији.

У том тренутку управника Ђуровића су обавестили да је у току увлачење траке на трачном транспортеру 240. Заједно са њим одлазимо до погона где су вулканизери Милош Леро, Дејан Симић, Драган Стојановић и Бојан Василијевић вештим покретима увлачили вијугаву, 1.600 милиметара широку и око 16 милиметара дебелу траку.

– Треба да заменимо комплетну траку на трачном транспортеру који је дугачак око 120 метара. За време овог ремонта заменили смо још једну целу траку на транспортеру 129, док смо на осталим тракама поправљали саставе, убацивали нову парчад гумене траке – каже Драган Стојановић, док заједно са колегама обавља овај нимало једноставан захват.

Како су нам објаснили, поступак вулканизације обухвата постављање радног места, дизање тешке опреме, отварање састава, брушење, лепљење, ролане, преклапање, дизање притиска, печење састава, хлађење, скидање опреме.

Навикнути на своје задатке и компликован начин рада, наши саговорници су још једном потврдили да они који раде најтеже послове увек у непосредном контакту остављају најбољи утисак.

Т. Симић

Вежба спречавања хемијског удеса

■ Анђелка Станаревић (у средини) са колегама

■ Вежба по сценарију најгорег догађаја

Вежба транспорта хидразин-хидрата за запослене у Топлани, делу „Прераде“, обавезна је једном у две године, док се теоријске обуке и провере знања организују сваке године

Тактичко-показна вежба приказана у објекту Топлане, делу „Прераде“, у јулу је организована са циљем да се сви запослени у тој радној јединици, који долазе у контакт са хидразин-хидратом, обуче да безбедно рукују са њим под комплетном заштитном опремом.

Хидразин-хидрат је веома опасна материја која служи за кондиционирање напојне котловске воде у системима за грејање и производњу паре да не би дошло до корозије на инсталацијама. Према прописима,

складишти се у посебном контејнеру, који има прихватну танквану (специјалну посуду) са видном и јасном ознаком опасних материја. Систем за аутоматско дозирање хидразин-хидрата је урађен и налази се на нултој коти Топлане.

– Транспорт хидразин-хидрата од контејнера до нулте коте се ради два пута годишње и управо на том путу може да се догоди хемијски удес. Због количине хидразин-хидрата коју поседујемо (до 1,8 тона), припадамо групи Севесо постројења нижег реда – рекла је за наш лист Анђелка Станаревић, инжењер за ваздух, гасове и буку у Служби за заштиту и унапређење животне средине ОЦ „Прерада“.

Како објашњава наша саговорница, законом су сви објекти овог типа обавезни да ураде Политику превенције удеса која налаже извођење показне вежбе сваке друге године, док се теоријска обука са провером знања запослених изводи сваке године.

Вежбу заједно организују Служба за заштиту и унапређење животне средине и запослени у Постројењу за хемијску припрему воде, као и колеге из Службе

безбедности и заштите на раду и Службе заштите од пожара.

Према сценарију најгорег догађаја, ова вежба је дефинисана у документу „Елаборат о извођењу тактичко-показне вежбе реаговања у случају великог хемијског удеса са хидразин-хидратом“.

По речима наше саговорнице, показна вежба се изводи на лицу места, у кругу Топлане, просипањем одређене количине воде из бурета, која се третира као хидразин-хидрат. Мере које је неопходно предузети, и које су и приказане током ове вежбе, су да се обезбеди место удеса у смислу удаљавања свих запослених који су без заштитних средстава. Затим је неопходно да се уклоне материје које би могле бурно да реагују у комбинацији са хидразин-хидратом. Потребно је да се заустави цурење на безбедан начин, обезбеди вентилација, спречи ширење просутог материјала и његово отицање у водене токове, одводне канале, канализацију, подруме или затворене просторе, или контакт са земљом.

– Просути хидразин-хидрат треба да се покупи са незапаљивим упијајућим

материјалом, најчешће песком. Амбалажа и отпад настао у случају санације удеса је опасан отпад и мора да се одложи на безбедан начин у видно обележен простор за складиштење опасних материја, у складу са Законом о управљању отпадом – нагласила је Анђелка Станаревић.

С обзиром на то да је реч о опасним материјама, током рада је обавезно ношење средстава личне заштите: рукавице, одећу и обућу, маску за лице са одговарајућим филтерима и шлем.

О завршеној вежби се извештава менаџмент, на челу са директором, док се комплетан извештај шаље на адресу ресорног министарства.

Р. Лазих

Севесо постројења

Севесо је град у Италији у коме се десио велики хемијски удес са опасним материјама. Због тога сва постројења која имају активности у којима су присутне опасне материје називају се Севесо постројења. У зависности од количине опасних материја које се користе у постројењима, деле се на групе нижег и вишег реда.

Локалитети на подручју РБ „Колубара“ битно утицали на историју региона у раздобљу праисторије и антике до периода касног средњег века

Нова открића из бакарног доба

Заштитна археолошка ископавања и истраживања на локалитетима који су угрожени рударским радовима, или ће то бити, настављена су током јуна и јула на копу „Тамнава-Западно поље“. Републички завод за заштиту споменика културе врши истраживања према програму за 2018. годину.

Како то обично бива код археолога, на самом крају ископавања и истраживања на локалитету се укажу нова открића. Тако је на археолошком локалитету „Ђурђевића брдо“ у селу Скобаљ крајем јула археолошка екипа откопала изузетан налаз од пет кружних земљаних пећи, пречника од 40 до 60 центиметара, дубине око 50 центиметара, које су биле постављене у низу правцем северозапад-југоисток.

– Може се рећи да је то занатски центар насеља из бакарног доба. На основу досадашњих истраживања, утврдили смо да се групација пећи налази на самом ободу насеља, у његовом источном делу, довољно удаљеном од стамбеног дела. То је и разумљиво с обзиром на то што су оне највероватније служиле за производњу ђумура, који је у бакарном добу коришћен у процесу ране металургије бакра – објашњава Мирјана Благојевић, археолошки саветник Републичког завода за заштиту споменика културе Београд и руководилац истраживања.

Око ових пећи простире се велика површина у виду радног простора, са фрагментима керамичких посуда, животињским костима, али и траговима малахита који указују да су се становници насеља бавили топљењем руде бакра.

Како сазнајемо од наше саговорнице, археолози су предано радили на откривању материјалних остатака на вишеслојном локалитету „Ђурђевића брдо“. Радови су започети 2016. године и већ тада је на основу пронађеног археолошког материјала констатовано да се ради о праисторијском локалитету.

– Археолошки локалитети на подручју РБ „Колубара“ веома су важни за културу и науку. Препознати су у европским оквирима и пројектима као локалитети који су снажно утицали на историју региона у раздобљу праисторије и антике до периода касног средњег века. Локалитет „Ђурђевића брдо“ налази се на заравњеном платоу терасе која се спуштала од запада ка истоку, ка некадашњем току реке Колубаре. Досадашња истраживања указују да се ради о остацима насеља из различитих праисторијских периода, касног бакарног

■ Занатски центар из бакарног доба

доба и старијег и млађег гвозденог доба – каже она.

Откривени су укупани стамбени објекти-земунице, отпадне јаме, а пронађена је велика количина фрагмената праисторијске керамике, кремене и камене алатке, као и већи комади зидног лепа са траговима облица, што указује да се на овом простору живело и у надземним кућама. Резултати истраживања пружили су драгоцене податке о организацији насеља и начину изградње објеката.

– Дефинисање граница локалитета није завршено како смо очекивали на основу претходних истраживања. Уз подршку и логику инвеститора омогућен нам је рад на већим површинама. Машине помоћне механизације „Колубаре“ често су на терену како би се уклонили површински слојеви и вишак земље. Имали смо подршку и кад је реч о радној снази на откопавању земље, јер се свакодневно појављују нови налази. Међутим, због методологије ископавања радови су

се одвијали веома споро – рекла је наша саговорница.

Због обилних падавина током јуна и јула, археолози су често били принуђени да испумпавају воду из ископа, а да при том не оштете покретне налазе.

– Ископавања се обављају детаљно, сваки налаз се документује, након чега следи читав низ анализа различитих врста материјала. Предмети за које постоје сви елементи за реконструкцију, као што су керамичке посуде, пролазе конзерваторски и рестаураторски третман. До сада су, са овог локалитета рестауриране 33 посуде различитих форми и начина украшавања, од малих шоља са дршком, лонаца за свакодневну употребу, здела, као и великих посуда за чување и складиштење зрнасте хране или течности – истиче Мирјана Благојевић и додаје да ови предмети заједно са осталим налазима, као што су камене глчане алатке, радне површине, али и предмети од бакра, заслужују посебан смештај, односно презентовање и излагање у музејским витринама.

Подношје на којем је откривено и до сада истражено насеље на локалитету „Ђурђевића брдо“ није директно угрожено рударским радовима. Стога ће археолози наставити истраживања како би у целисти откопали веома значајне налазе и остатке насеља праисторијских култура. Заједно са до сада откривеним древним насељима на фронту рударских радова, ти налази ће променити слику о области слива реке Колубаре и значајно утицати на промену мишљења о границама културних комплекса Централног Балкана.

Т. Крупниковић

Локалитет „Алуге“

Други локалитет предвиђен за истраживање налази се на граници села Мали Борак и Скобаљ, на источној страни копа „Тамнава-Западно поље“. Потез захвата блага узвишења изнад старог корита река Колубаре, над коритом некадашњег Дубоког потока. Теренском проспекцијом по површини су прикупљени малобројни налази керамичких посуда који се хронолошки могу одредити у средњи век, док се за неколико фрагмената може рећи да припадају праисторијском периоду. Међутим, због недовољног броја радника, лоших временских услова, као и обавеза према ископавањима на другом локалитету, није било могуће обавити обимнија ископавања.

Од каменчића до фасаде

Ова млада уметница потиче из породице „Колубариних“ радника, који су препознали њен таленат и подржали је у свему што је радила

Анка Стојановић, добитница Видовданске награде Лазаревца за стваралаштво младих 2013. године, припрема изложбу ретроспективе свега што је радила од детињства до сада, која је планирана за наредну годину у Модерној галерији у Лазаревцу.

– Од каменчића из мог дворишта, који сам бојила као дете, до зидова ентеријера, које сада осликавам – то сам ја. За мене је уметност заправо тражење слободе и идентитета. Свих ових година ја тражим себе. Када будем открила шта је оно по чему сам аутентична, тада ћу пронаћи и свој израз у уметности – почиње причу о уметности тридесетогодишња Анка Стојановић, Лазаревчанка која је своју прву самосталну изложбу имала у седмом разреду основне школе у Галерији „Симонида“ у Лазаревцу.

Анка је једна наизглед обична девојка, али када се закорачи у њен мали свет атеље-стана у којем живи, открива се несвакидашњи таленат. Како и сама каже, много више говори кроз своје радове него речима, а тако је било од детињства. Зато је и била интересантна новинарима. О њој су писали сви локални листови, била је гост емисија на телевизијама са националном фреквенцијом. Најављивали су је као будућег, сигурно светски познатог уметника.

Потреба за изражавањем кроз креације које ствара појављује се још од поласка у основну школу, коју је завршила у Вреоцима, где је рођена и одрасла. Највише је волела да ради колаже од сувог цвећа и лишћа, а наставница ликовног Татјана Живановић говорила је да код Анке све може да се претвори у уметничку креацију. Увек је умела да изненади нечим новим, оригиналним, непоновљивим.

– Задивљујућа је њена енергичност, истрајност и креативност. Она од линије за трен ока разигра крошње и потоке, од камена настају скулптуре и медаљони, од жежевог зуба – амајлија, од неколико тачкица прави ватромет боја, а од старе патике – цветну папучу – импресије су Анкине наставнице. Сада, као одрасла девојка, она осликава високе потпетице, дајући лични печат местима на која крочи.

Нажалост, таленат и рад уметника код нас углавном није препознат или довољно

■ Анка Стојановић

вреднован и зато је Анкина борба између обичности живота и тежње ка остварењу снова и светске славе свеприсутна у њеном свакодневном животу. Занимљиво је да је за своје венчање седам месеци дан и ноћ везла златним нитима своју венчаницу и тај златовез је на тај дан имао своје место, а некада је срма красила само одећу владара. На класичној свадби таква венчаница била је неуклопљива, као што се ни Анка није снашла у улози домаћице. Свакако, венчаница ће остати као сведочанство Анкиног веровања у једну љубав као део њеног живота и наћи ће се на најављеној изложби коју спрема.

Ова млада уметница потиче из породице „Колубариних“ радника, који су препознали њен таленат и подржали је у свему што је радила. Још као дете волела је да се поиграва материјалима које је налазила у природи и из љубави према глини уписала је Уметничку средњу школу у Ужицу, смер грнчар-уметничка керамика. Ужице је изабрала, јер су је корени са мајчине стране вукли на ту страну, али и због тога што тамо постоји уметничка колонија

у Злакуси, која је, како нам је Анка објаснила, право место за младе уметнике заљубљене у стварање уникатне керамике.

После средње школе желела је да настави студије и да упише керамику на Факултету примењених уметности у Београду, али јој нису признали неке бодове и на путу ка студентској служби, где је кренула да се жали у тренутку када је мислила да јој се свет срушио, заправо јој се отворио један нови прозор у свет, који свакако није планирала нити предвидела, али из ове перспективе је захвална што је све тако испало.

Успут је наишла на Академију Српске православне цркве за уметности и конзервацију. У току су биле пријаве за пријемни испит. Још сат времена за пријаву ту или да иде да се жали тамо где јој нису признали бодове. То је био тренутак одлуке и преломни моменат у Анкином животу и она је одлучила ипак да се окрене нечему новом.

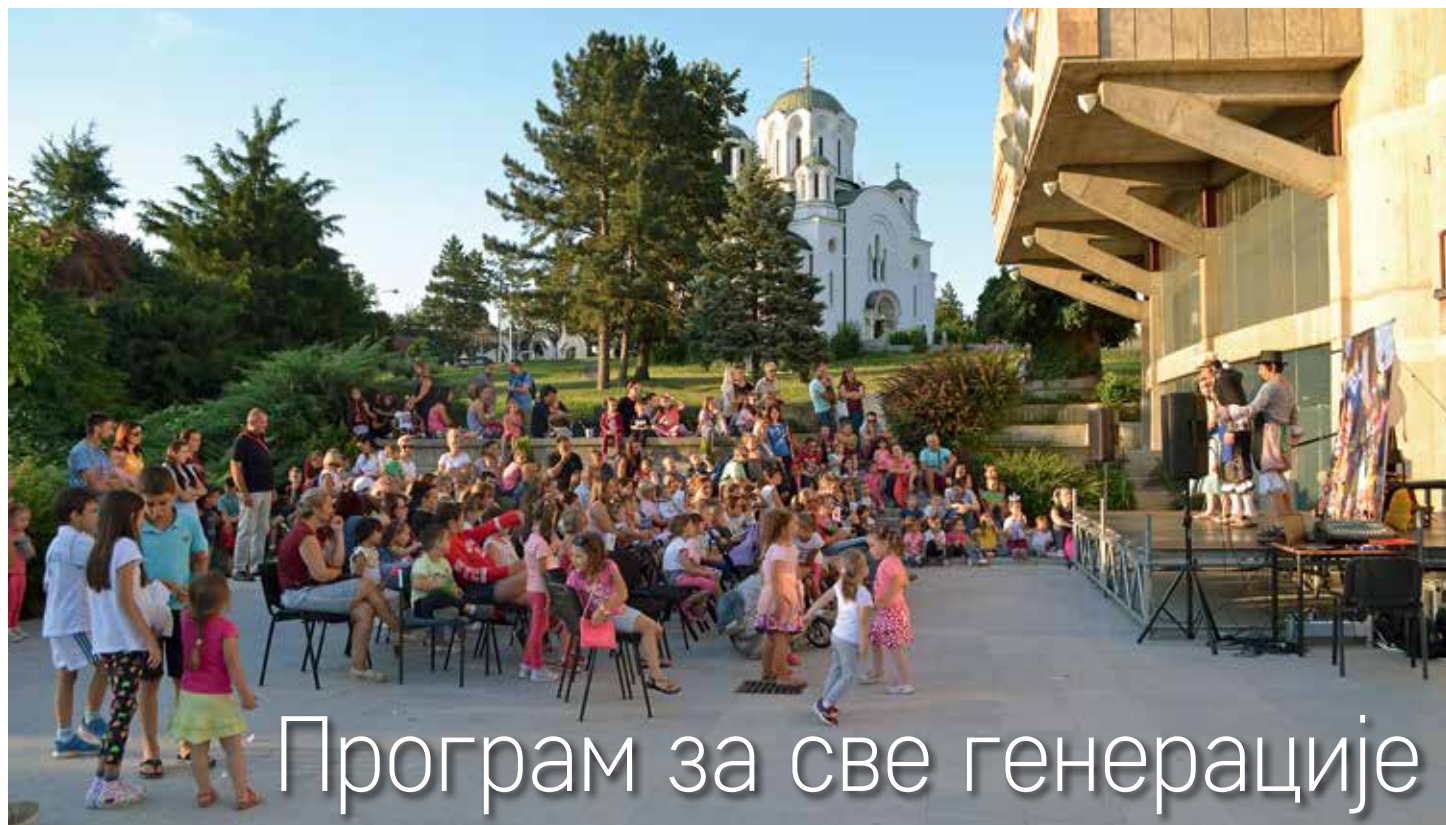
– У том тренутку то нисам схватала као корисно за мене, али из ове перспективе видим колико сам научила. Надоградила сам и проширила своја знања у сфери уметности и живота. Као да су се све коцкице склопиле. Схватила сам колико је за уметност потребна духовност и рад на себи. На Академији сам пронашла свој мир и памтим тај период као један од најлепших у свом животу – истиче Анка.

Као доказ да све оно чему се човек опире, опстаје, јесте и Анкино уверење да није достојна да слика иконе, заправо, довело је до тога да се поиграва сликарским техникама у свом мастер раду и да осликава зидове објеката попут вртића и кафића у Лазаревцу, а велика жеља јој је да ослика фасаду зграде на којој ће нацртати кашу багера и у њој парче земље са илустрацијом села, које је експроприсано као сећање на нека места којих више нема. Нада се да ће тај мали пројекат бити подржан и да ће својим талентом дати један нови печат своме граду.

М. Пауновић

Мастер рад

У свом завршном раду на мастер студијама Анка је приказала синтезу личног истраживања техника у изразу савременог живописа, који представља 12 великих православних празника, изражених са исто толико сликарских техника. Сви радови су у овалној форми, истих димензија. Док је трагала за 12 различитих техника, није могла да осмисли дванаесту, али је један сплет околности довео да управо та техника, коју је као последњу изабрала, буде златовез, а сада је он све више присутан у Анкиним радовима, па га чак убацује и у своје слике.

Програм за све генерације

Током јула и августа богат и квалитетан музички програм, стенд-ап комедије и позоришне представе за децу и одрасле

На платоу испред Центра за културу Лазаревац током јула и августа одржава се манифестација „Културно лето“. У току недеље се организују два до три програма, а поред музичких бендова који наступају викендом, последњих неколико година позоришној публици понуђене су и мање позоришне форме, монодраме или стенд-ап комедије. Нису заборављени ни најмлађи за које је резервисан четвртак, када се одигравају позоришне представе за децу или креативне радионице. Да би „Културно лето“ било садржајније и квалитетније, манифестацију која постоји у Лазаревцу више од 25 година помогао је и Рударски басен „Колубара“.

Дечији програми у Центру за културу веома су посећени током године, а тако је и током лета. Родитељи су радо доводили малишане. У јулу су са уживањем одгледали три позоришне представе: „Каламандрију“ и „Пази, црвено“, које је извео Пулс театар, и „Краљевски фестивал бајки“ театра „Талија“. Почетком августа позориште „Гуливер“ извело је едукативну представу „Четири чаробне речи“, а затим је „Шашава дружина“ једне недеље одржала креативну радионицу за децу, а друге, представу „Frozen fever“ - Рођендански

поклон. До краја августа наши најмлађи суграђани моћи ће да погледају још две представе, „Зеколовко“ и „Мудро прасенце“, обе у извођењу Пулс театра.

Када је реч о вечерњем програму, током јула су изведене две монодраме на које је публика врло лепо одреаговала. У стенд-ап комедији „Бити Станоје – стенд-џап комедија“, наступио је млади глумац Предраг Васић, популаран по улози Станоја у филму „Монтевидео, Бог те видео“, који је и аутор текста за представу. У хит комедији „Десет напрема један“ Татјана Кеџман појавила се у улози десет жена, у којима је на духовит начин изложила десет разлога да не уђете у брачну заједницу и један да то учините. Крајем јула глумци Пулс театра су одиграли претпремијерно „Кири и Клодел“. Август ће обележити две занимљиве комедије „Зашто и како убити мужа“, у извођењу продукције „Призор“, и представа „Укалупљивање“ Установе културе „Вук Караџић“, којом се 30. августа завршава „Културно лето“.

Добар и квалитетан програм је организован и за љубитеље музике. Током јула могли су да проведу пријатно вече и уживају у концерту „Балашевић Трибуџ Бенда“, који је изводио музику и песме Ђорђа Балашевића. Такође и ансамбл „Наракорд“, који постоји на нашој музичкој сцени већ дуги низ година, одржао је концерт староградских песама. Августовски музички програм је још разноврснији. Наступао је ваљевски бенд „Some People“, који негује квалитетан комерцијални поп-рок репертоар из осамдесетих и деведесетих година прошлог века, а затим је концерт одржала и „Група 3“, један од омиљених бендова у Лазаревцу. За 23. август заказан је и концерт гудачког квартета „Wonder strings“, који изводи рок, поп и популарну музику у

потпуно другачијој обради, што ће свакако бити занимљиво слушаоцима.

„Културно лето“ Центра за културу завршава се 30. августа, а судећи према бројној публици и веома разноврсном програму, биће упамћено као једна од успешнијих манифестација.

М. Радосављевић

Биоскоп посетило 20.000 људи

Почетком јула Центар за културу пустио је у рад нову дигиталну опрему намењену пројекцији филмова. Средства у висини од пет милиона динара за набавку најсавременије биоскопске опреме добили су највећим делом по конкурсу, од Филмског центра Србије. Са два и по милиона помогла их је и ГО Лазаревац као оснивач Центра за културу. У будућности је планирана набавка 3D модулатора за приказивање филмова у 3D техници.

– Ово је важан догађај на који смо поносни, јер смо успели да осавременимо биоскоп. Откако је пре седам година престала да ради стара биоскопска опрема ми смо је изнајмљивали. Биоскоп никад није прекидао са радом од оснивања Центра. И у најтежим временима, када су се у Србији масовно затварали биоскопи, наш је остваривао добре резултате. Само прошле године имали смо више од 20.000 посетилаца, што нас заиста радује и издваја од других биоскопа. Морам да нагласим да смо претходне године добили средства за аудио-опрему и сада ласерски пројектор, што наш биоскоп сврстава у ред оних са најбољом опремом – рекла је Стела Станишић, директорка Центра за културу.

Препознатљива по костиму

У основи сваког уметничког посла је занат, у овом случају, познавање кроја и материјала.

Без тога, овај посао је немогуће радити, а од идеје до реализације је веома дуг пут – објашњава наша саговорница

Одвек је маштала о моди и одевању и то је, након средње школе, одводи на Факултет примењених уметности и дизајна, Одсек костим у класи професора Љиљане Жегарац, који је завршила 2001. године. Четрдесетогодишња Соња Которчевић, костимограф, која већ 18 година ради у Првом приградском позоришту Пулс театра, заслужна је за сјај и гламур када гледамо њихове представе.

И како сама каже, њен посао је веома креативан, једнако као и одговоран, јер костим треба да помогне глумцу да изнесе улогу како треба.

– Моја прва представа за коју сам радила костим пре него што сам дипломирала је „Пријатељство, занат најстарији“ у режији Дарка Бјековића. На факултету сам имала прилику да се бавим и сценским и модним костимом. Тада је изгледало да нећу моћи лако да се одлучим. Ипак, пут ме одвео у позориште и ево, ту сам и остала – каже наша саговорница и додаје да је првих осам година радила као сарадник, будући да су се пулсовци окупљали по пројекту, а од 2010. године је стално запослена као костимограф у Пулс театру.

До сада је потписала више од 40 костимографија и излагала на великом броју изложби. Такође је била аутор девет сценографија, урадила је плакате за многе представе, а 2007. године је основала студио за израду сопствене робне марке.

Како објашњава Соња, када добије текст представе, у глави одмах има одређене слике, попут неког филма, а касније се те слике развијају у разговору са редитељем од кога

Инспирација – француска мода

На студијама Соња је пратила француску моду, за коју каже да је саткана од ситних детаља, што заправо чини високу моду. Отуда потиче жеља да се бави модним костимом. Ипак, живот је одвео на другу страну – у костимографију.

■ Соња Которчевић са скицама и костимима

добија инструкције. Некад оне прате прву идеју, а некад се добије нешто сасвим другачије. Наравно, и глумци дају своје сугестије током читајућих проба.

Након израде скица, односно идејних решења, стварају се први узорци. Следи костимска проба, прва па друга, онда проба на сцени, а тада и глумци дају своје предлоге. С обзиром на то што буџет игра велику улогу, а он је у овом случају врло мали, при изради костима некад се прибегава кориговању већ постојећих. Када се израђују нови, материјали се набављају у Лазаревцу или Београду, у зависности од тога шта је потребно.

Уметнички посао тражи потпуну посвећеност и фокусираност. Соња Которчевић много истражује, инспиришу је костими из разних серија, филмова, али на крају ипак склапа своју слику, која после договора са редитељем добија коначни изглед. Израда костима није одређена временски. Некада траје 15 дана, а често и два месеца.

– У позоришту не постоји радно време. Сви имамо свој распоред. Некад је он згуснут, па мора брже да се ради. У основи сваког уметничког посла је занат, у овом случају, познавање кроја и материјала. Без тога је овај посао немогуће радити, а од идеје до реализације је веома дуг пут – истиче Соња, која је до пре годину дана сав посао обављала сама. Сада јој се придружила Стана Илић, гардеробер, која заједно са њом шије костиме.

Више од 3.000 одевних предмета, не само глумачких већ и хаљина за плес, за хор и оркестар, Соња је у својој каријери сашила,

а највећи критичари су њене две кћерке које неретко имају примедбе на њен рад.

Од свих представа за које је правила костиме, највише је уживала док је радила „Хасанагинуцу“ у режији Милоша Јагодића, за коју је све сама израдила, од скица до костима, као за и дечју представу „Замајац“.

Сви костими које је до сада урадила смештени су у радионици Центра за културу. Ту је и сто за израду скица, машина за шивење и остали потребан прибор за кројење костима.

– Мада су сценографија и костимографија блиско повезане (једна прати другу), ипак је за сценографију потребно много више улагања. То је због тога што костим некад може да се доради и искористи већ постојећи, а сценографија и у ликовном и у техничком смислу треба да одговара представи – објашњава разлику Соња Которчевић, пред којом је још много представа и сјајних костима на радост љубитеља позоришне уметности.

Љ. Младеновић

Две нове представе

Соња Которчевић тренутно ради два нова пројекта. Први је представа „Кири и Клодел“ у режији Ивана Јовића. Претпремијера је одржана у оквиру „Културног лета“ у Лазаревцу крајем јула, а премијера на Интернационалном џез театарском фестивалу у Нишу у августу. Друга је дечија представа коју ће да режира шведска редитељка Шабел Штанмарк, а њено извођење се очекује у предстојећој сезони.

У обе категорије (ветерани и сениори) победници турнира су запослени „Помоћне механизације“, а другопласирани радници „Тамнава-Западног поља“.

У надвлачењу конопца победили су домаћини

Ресор за спорт Синдиката „Површинских копова“ РБ „Колубара“ организовао је поводом рударске славе Светог Прокопија, једанаесту годину заредом, турнир у малом фудбалу. Ове године учествовало је 250 такмичара, радника из свих погона „Колубаре“ и издвојених предузећа.

У категорији ветерана учествовало је осам, а у категорији сениора 17 екипа. Овогодишњи победници у обе категорије су запослени погона „Помоћна механизација“, док су друго место заузели радници „Тамнава-Западног поља“, такође у обе категорије.

Како је за наш лист рекао Раде Стојић, председник Ресора за спорт, рекреацију и културу у синдикату, из године у годину број учесника расте, а игра добија на квалитету.

– Трудимо се да сваке године уведемо нешто ново и обогатимо турнир. Категорију

Спорт и дружење

■ Победничке екипе „Помоћне механизације“

ветерана од ове године спустили смо на границу од 38 година и тиме смо добили на квалитету фудбала. На прошлогодишњем турниру премијерно су наступали конопаша, а њихово надметање је велика атракција за публику. Посебно нас радује чињеница да није било повреда, нити неспортског понашања, што значи да је победио спорт, фудбал и дружење – истиче Стојић и додаје да је овај традиционални турнир одличан повод да се запослени из свих погона окупе

и друже на спортским теренима, јер радећи у различитим и веома разутјеним деловима „Колубаре“ немају често прилике за то.

У надвлачењу конопца, које увек привуче велику пажњу гледалаца, ове године наступале су четири екипе. Осим „Колубаре“ која је имала две екипе, наступили су конопаша из Костолца и Пригревице код Апатина. Прво место освојили су конопаша домаћина, а другопласирани тим био је „Цими комерц“ из Пригревице.

Т. К.

■ Фудбалери „Колубаре“ у Првој лиги Србије

Зелено-црни у вишем рангу

Фудбалери „Колубаре“ после две године поново наступају у Првој лиги Србије. Због финансијских проблема, ФК „Бежанија“ је иступила из другог по рангу такмичења у српском фудбалу, након чега је донета одлука о попуни Прве лиге. Фудбалски савез Србије одлучио је да тим из Лазаревца ове сезоне постане српски прволигаш, а

руководство зелено-црних испунило је све потребне услове.

На седници ФС Београда одлучено је да ФК „Степојевац“ попуни место зелено-црних у Српској лиги, а фудбалери „Турбине“ из Вреоца остану у зони Београд уместо екипе из Степојевца.

Т. К.

■ // Фото: З. Лазаревић

Пет представника на олимпијади младих

На 15. европском олимпијском фестивалу за младе, одржаном од 21. до 27. јула у Азербејџану, Србију је представљало 57 младих спортиста у девет такмичарских дисциплина. На овом такмичењу најбољих спортиста узраста између 14 и 18 година из целе Европе нашли су се и спортисти из Лазаревца, који су забележили добре резултате у својим дисциплинама.

Наши суграђани, пливачица Нађа Лазаревић и пливач Никола Лазаревић, наступали су за селекцију Србије. У коначном пласману у трци на 200 метара делфин стилем Нађа је била на 30. месту, док је на 400 метара мешовито била 23. Никола је у полуфиналној трци у дисциплини 100 метара прсно освојио 13. место, а у финалу на 200 метара прсно нашао се на шестом месту.

За пионирску репрезентацију Србије у рукомету, која је освојила седмо место, наступали су Марко Мрдовић и Лазар Пановски, а са клупе их је предводио наш суграђанин Владимир Драгићевић.

Т. К.

Срећно, рудари!

Штрајк и почетак борбе за већа права у Сењском руднику пре 116 година и данас подсећају на тежак рударски хлеб са седам кора

Шести август, као Дан свих рудара у Србији, званично је установљен далеке 1954. године на основу одлуке Извршног већа Скупштине Републике Србије, што су подржале и све државне институције. Од почетка је био замишљен као празник који је симболизовао све раније борбе и страдања рудара за бољи положај радничке класе. Шестог августа 1903. године у Сењском руднику, најстаријем руднику мрког угља у Србији, 600 рудара је прекинуло рад и упутило се у Ћуприју на збор. Одатле су њихови представници отишли у Београд да министрима изнесу своје проблеме. Узрока

■ Од почетка експлоатације тешки услови рада рудара

Рударски празници

У „Мајдану код Сења“ често су се дешавале несреће због лоших услова за рад, а најтежа се догодила 21. јула 1893. године, на дан Светог Прокопија. Услед шумског пожара који се проширио на један од 12 улаза у јаму, почело је урушавање и читава смена рудара, око тридесетак радника, остала је затрпана у руднику. Према записима са путовања Феликса Каница, сакупљеним у књизи „Србија – земља и становништво“, ова трагедија се десила неколико месеци касније, у фебруару 1894. године.

Управа рудника у договору са радницима прогласила је дан Светог Прокопија, заштитника рудара, каменорезаца и рудара, за славу рудника, која се обележава од 1897. или 1898. године. Иако није било званичне забране да се овај дан прославља, промене на друштвено-политичком и идеолошком плану постепено су довеле до тога да управа и радници рудника занемаре дугогодишњу традицију. Од 1954, у наредних неколико деценија 6. август је био нерадан дан резервисан за прославе и манифестације у част рудара широм земље, све док 1998. група синдикалаца из Сењског рудника није покренула иницијативу да се обнови традиција обележавања Светог Прокопија, што је исте године и учињено. Обележавајући неки од ова два рударска празника, традиција и аутентичне вредности некадашњег Дана рудара чувају се и после 116 година.

за незадовољство рудара било је доста, а најбитнији захтеви сењских рудара односили су се на редовно исплаћивање плата и скраћење дванаесточасовног радног времена. Непосредан повод за ову велику радничку побуну било је и отпуштање председника и истакнутих чланова синдиката, који је формиран месец дана пре овог догађаја. Већ 11. јула у прво синдикално удружење учланило се 200 радника.

Штрајк је трајао девет дана. Иако резултати побуне нису били задовољавајући, 6. август, дан када је она почела остао је упамћен као симбол радничке борбе и солидарности.

После обећања да ће захтеви бити испуњени и враћања на посао двојице од тројице отпуштених колега, рудари су почели са радом. Убрзо су увидели да су нека обећања прекршена, а услови рада и квалитет живота само су незнатно побољшани, па су 18. новембра почели нови штрајк. Дан рудара некад су у читавој земљи пратиле бројне манифестације и пригодне свечаности, најмасовније и највеселије у рударским насељима. Тако је било и у „Колубари“.

Како наш лист бележи, од шездесетих година прошлог века, поред реферата о пословним успесима и свечаних седница руководства, колубарски рудари су богато и свечано обележавали свој велики дан разним манифестацијама, које су некад трајале и по два дана. И током седамдесетих на различитим местима у „Колубари“ одржавани су културно-уметнички програми, свечане академије, међупогонска такмичења, као и дружења са пензионерима. Њима, који су тих година напуштали колектив, традиционално су дељени сатови са посветом. Централне прославе Дана рудара „Колубаре“ биле су у

Рудовцима. То су били занимљиви сусрети омладинаца са старим јамским радницима, разне изложбе о развоју комбината, спортска такмичења у атлетици, шаху, надвлачењу конопца, затим фудбалски турнири, бицикличке трке... У оквиру забавног програма нису изостајали концерти и наступи културно-уметничких друштава. Дани рудара су коришћени и да се прославе битни јубилеји у пословању „Колубаре“, али и да се започну нови пројекти. Деценијама су се проглашавали најбољи радници, који су добијали новчане награде и плакете. Редовно су додељиване јубиларне новчане награде за 10, 20 и 30 година непрекидног рада, а касније су у новинама предузећа објављивана имена награђених за верност колективу.

Током деведесетих година прославе за Дан рудара биле су знатно скромније него претходних година. Углавном су се одржавале у мањем обиму у Парку рудара у Лазаревцу. Век рударења 1996. године обележен је изложбом фотографија и документарним филмом у Центру за културу. Тих година на коповима се више радило него славило.

Прве године новог миленијума „Колубари“ су донеле обележавања 21. јула, дана Светог Прокопија. После вишегодишњег прекида, 2013. године у РБ „Колубара“ радним састанком и посетом министара обележен је и 6. август.

Дан рудара све нас подсећа да је управо рудар најбитнија карика за вишедеценијску успешну и континуирану производњу колубарског угља. У свакодневној борби за сваку тону угља и кубик јаловине рудари „Колубаре“ односе победу. Уз помоћ машина, али и голим рукама.

М. Павловић

/// Фото: А. Рашин

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
[Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

